

Gospodin Željko Šturanović
Predsjednik Vlade RCG
Podgorica

Podgorica, 13.12.2006.

Predmet: Inicijativa za poravnanje u pogledu naknade štete
žrtvama deportacije bosanskih izbjeglica 1992. godine

Poštovani Gospodine Predsjedniče Vlade,

Obraćamo Vam se s povjerenjem u demokratske i stručne kapacitete lično Vas i Vaše Vlade, kao i u Vaše opredjeljenje za poštovanje načela čovječnosti i ljudskih prava.

Kao što Vam je poznato, pred Osnovnim sudom u Podgorici prije tačno dvije godine započeto je 36 parničnih postupaka za naknadu štete žrtvama i porodicama žrtava deportacije bosanskih Muslimana vojsci bosanskih Srba u maju 1992. godine. Do sada je donijeto sedam prvostepenih presuda, od kojih je u šest djelimično usvojen tužbeni zahtjev, a u jednoj u potpunosti odbijen.

U navedenih šest presuda utvrđena je odgovornost za štetu Republike Crne Gore pričinjenu protivpravnim radnjama njenih službenika, koji su bez pravnog osnova lišili slobode izbjeglice iz Bosne i Hercegovine i izručili ih njima neprijateljskoj vojsci u svojstvu ratnih zarobljenika. Većina ovih ljudi ubijena je neposredno poslije toga. Tijela mnogih još uvijek nijesu pronađena, a samo šestorica preživjeli su strahote koncentracionog logora u Foči u koji su deportovani.

Osim jasnog utvrđenja pravnog osnova za naknadu štete, navedene presude sadrže i značajne nedostatke, a posebno:

- oprečne stavove u istovjetnim slučajevima povodom bitnih pitanja kao što su naknada materijalne štete, naknada štete braći i sestrama, zastarjelost i dr;

- u svim presudama odbijeni su tužbeni zahtjevi po osnovu pretrpljenog straha tužilaca i povrede prava ličnosti, koji su zasnovani na čl. 2 i 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima i praksi Evropskog suda za ljudska prava, odnosno Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima i praksi Komiteta za ljudska prava Ujedinjenih nacija;

- iznosi naknada dosuđenih za duševne bolove zbog smrti bliskog lica nijesu ni izbliza odgovarajući ako se obrati pažnja na iznose koji su u Crnoj Gori dosuđivani za duševne bolove pretrpljene zbog povrede ugleda, nezakonitog lišenja slobode i sl.

Smatramo da tužioci izvjesno imaju pravo, pored naknade zbog smrti bliskog lica, i na naknadu zbog pretrpljenog straha za život otetog srodnika, kao i straha za ličnu bezbjednost u slučaju članova porodica koji su se suočili sa službenicima RCG u maju 1992, na naknadu zbog povrede prava ličnosti, odnosno nečovječnog i ponižavajućeg postupanja koje od RCG trpe već četrnaest godina, i na materijalnu štetu, jer su gotovo sve žrtve bili hranitelji porodica, u punoj životnoj snazi.

Imajući u vidu da su se i državni tužilac i tužioci žalili na presude, izvjesno je da će žalbeni postupak i ponovna suđenja, koja su neminovna zbog očiglednih propusta u svim presudama, dovesti do produžetka trauma za oštećene porodice, od kojih većina živi u krajnjoj oskudici, a moguće je da i ne dožive okončanje postupka, kao što je slučaj sa majkom Malika Meholjića, predratnog predsjednika Opštine Srebrenica, koja je umrla u junu ove godine.

Nada tužilaca da će Republika Crna Gora poslije više od 14 godina od ratnog zločina nad nedužnim ljudima ipak smoci snage i u skladu s načelima čojstva i međunarodnog prava pružiti izvinjenje i zadovoljenje žrtvama, poljuljana je i javnim istupom državnog tužilaštva od 04.12.2006, u kome se, pored nedoličnog pritiska na sud, negiralo i relativizovalo ne samo pravo tužilaca na naknadu štete, nego čak i postojanje samog zločina. Izjavljeno je i da su dokazi za obeštećenje „vrlo oskudni“, uprkos činjenici da su tužioci priložili desetine službenih isprava, svjedočenja i vještačenja.

Prilažemo Vam pismo koje je kabinet Ministra unutrašnjih poslova RCG 18.08.1992. uputio Danijeli Stupar, supruzi deportovanog Alenka Titorića, kao i izjavu Narcise Bosno, ćerke deportovanog Esada Bosna. Ostale pisane dokaze u vezi ovog predmeta, priložene Osnovnom sudu u Podgorici i državnom tužilaštvu, možete vidjeti skenirane na adresi: www.prelevic.com/deportacija_pisani_dokazi.htm.

Iz tih razloga, a imajući u vidu kako interese naših klijenata, tako i interes i mogućnosti tužene Republike Crne Gore, ovim putem iniciramo postizanje odgovarajućeg poravnanja u svih 36 sudskih predmeta povodom deportacije 1992. godine. U pogledu prava žrtava na reparacije, koje podrazumijevaju naknadu štete, kao i izvinjenje i odavanje pošte žrtvama, pozivamo se na Rezoluciju Generalne skupštine OUN od 14.12.2005. godine, posebno na odredbe Glave IX, koju prilažemo uz ovo pismo.

Spremni smo da se odazovemo na Vaš poziv za razgovor.

S poštovanjem,

Punomoćnik žrtava
deportacije i njihovih porodica

dr Radomir Prelević, advokat